

CERCETĂRI ARHEOLOGICE ÎN PREAJMA LACULUI GREACA

În primăvara anului 1953, am efectuat o cercetare arheologică de suprafață pe teritoriul dintre satele Băneasa și Crivăț, în preajma lacului Greaca, teritoriu care, din punct de vedere administrativ, face parte din trei raioane (Giurgiu, Vidra și Oltenița), din regiunea București.

Cercetările efectuate au avut drept scop cunoașterea resturilor arheologice ale așezărilor situate de-a lungul teraselor Dunării și Argeșului. Regiunea are un aspect geografic specific. Spre deosebire de riurile din cîmpie, Dunărea are, în aceste părți, trei terase alăturate. Dintre acestea, cele două terase inferioare sînt bogate în izvoare, fapt care a permis oamenilor să-și construiască numeroase așezări în aproape toate epocile istoriei vechi. Rămășițe arheologice se găsesc pe toate terasele menționate (mai puține pe cea superioară). Uneori se întîmplă ca în dreptul aceluiași punct să existe, pe fiecare dintre ele, resturi arheologice din epoci cu totul diferite.

Cele mai vechi cercetări arheologice din această regiune au fost făcute în cursul anului 1922 de o echipă de arheologi sub conducerea lui Vasile Pîrvan¹. Prin acele cercetări se căuta, în vecinătatea satului Chirnogi, vechea așezare: *Constantiniana Daphne*. Ruinele acesteia nu au putut fi descoperite; în schimb, au fost adunate de la suprafața solului, din locuri neprecizate, fragmente ceramice, dintre care unele foarte vechi. Cîțiva ani mai tîrziu, teritoriul aflător între satele Greaca și Căscioarele-Chirnogi a fost cercetat din punct de vedere arheologic, de către prof. Gh. Ștefan și Dorin Popescu. Ulterior, pe teritoriul satelor Greaca și Prundu au mai făcut cercetări de suprafață prof. Ion Nestor și Dinu V. Rosetti. Din păcate, despre rezultatele acestor cercetări nu avem decît simple informații orale. Dintre punctele mai bogate în materiale arheologice, puține au fost acelea care au atras atenția arheologilor și ca urmare s-au făcut săpături arheologice doar în cuprinsul a două așezări: pe locul numit Ostrovel² din lacul Cătăloiu, de lîngă satul Căscioarele și în așezarea numită Gorgana, ce se află între satele Pietrele și Pueni. În ambele puncte au fost scoase la iveală mai ales materiale din timpul culturii Gumelnița din epoca neolitică. Acesta a fost pe scurt istoricul cercetărilor arheologice făcute pînă în anul 1953 în regiunea amintită. Revenind la cercetările noastre de suprafață, vom expune rezultatele lor în ordine topografică³.

Băneasa, r. Giurgiu.

1. — Pe teritoriul acestui sat a fost descoperită mai demult o oală de lut ars. În interiorul vasului se aflau frînturi de oase calcinate. Fără îndoială este vorba de un mormînt de incinerare cu urnă. Datarea incertă. Informație culeasă de la învățătorul din sat.

¹ Informație dată de Radu Vulpe.

² Gh. Ștefan, Les fouilles de Căscioarele. « Dacia », II, 1925, p. 138—197.

³ Materialele (din diferite epoci) descoperite cu prilejul periegezei vor constitui subiectul unor lucrări aparte.

Meletie, r. Giurgiu.

2. — Pe partea stîngă a drumului de la poalele dealului, între satele Băneasa și Meletie, aproape de marginea de vest a acestuia din urmă, am adunat mai multe fragmente ceramice. Ele au făcut parte din vase lucrate din pastă grosolană, amestecată cu o mare cantitate de cioburi pisate. Nici unul dintre ele nu a fost ornamentat; din această cauză nu se pot data decît cu aproximație în epoca de bronz sau în prima epocă a fierului.

3. — La aproximativ 1 km est de sat, de-a lungul drumului de la poalele terasei, am adunat de pe cîteva ogoare fragmente ceramice din epoca feudală timpurie și cîteva cioburi, care, probabil, datează din a doua epocă a fierului. În afară de fragmentele ceramice amintite s-a mai descoperit și o unealtă fragmentară de cremene.

Pueni, r. Giurgiu.

4. — La circa 2 km de această localitate, pe coasta de apus a unei văi, am adunat numeroase fragmente ceramice din epoca feudală timpurie.

5. — De la suprafața solului, pe coasta de răsărit a aceleiași văi, am cules de pe un teren destul de întins, cioburi din epoca feudală timpurie.

6. — Într-un mal situat în apropierea marginii de vest a satului, am găsit cîteva fragmente ceramice. Ele au făcut parte din vase lucrate din pastă amestecată cu multă pleavă. Buzuindu-ne pe această caracteristică, datăm cioburile amintite în epoca neolitică timpurie.

7. — La poalele dealului, lîngă marginea de sud a satului, am adunat mai multe fragmente ceramice din vase de lut ars. Oalele respective au avut forma de borcan, cu buza răsfrîntă; ele au fost modelate din pastă grosolană. Materialele descrise datează din epoca feudală timpurie.

8. — La est de sat, pe coasta de răsărit a văii, se află resturile arheologice ale unei așezări omenești din epoca feudală timpurie. La suprafața solului, sînt răspîndite fragmente ceramice scoase de plug în timpul muncilor agricole.

Prundu, r. Vidra.

9. — Între satele Pueni și Prundu, pe locul numit Modăești, au fost descoperite, după spusele localnicilor, aproximativ în anul 1913, următoarele obiecte: o chivără, diferite piese de harnasament, două săbii încovoiate, două virfuri de lance de fier și un virf de săgeată de aramă. Aceasta din urmă avea frunza de formă triunghiulară. După toate aparențele, obiectele descoperite datează din epoca feudală. În cuprinsul aceleiași vii, s-a mai găsit un borcan mare cu o capacitate de circa 10 decalitri. Pe suprafața solului sînt cioburi din oale mai mici. Săpîndu-se mai adînc, au fost descoperite schelete omenești și oale cu oase arse. Informațiile de mai sus nu au fost verificate pe teren. Este vorba probabil de un cimitir din epoca feudală timpurie.

10. — La aproximativ 500 m est de Fintîna Modăești, în capul locului, la suprafața solului sînt numeroase fragmente ceramice. Pe acel loc s-ar fi găsit chiar vase întregi de lut ars. Informația nu a fost verificată pe teren.

11. — În cartierul Golășei al satului Prundu, întîmplător și izolat, au fost găsite două monede de bronz. Prima dintre ele a fost bătută în timpul domniei lui Claudiu (Av. IMP. CLAUDIVS P.P. PF. AVG; Rv. Un personaj în picioare, în dreapta și în stînga lui cîte un animal P. N. COS VIII Monetăria YNXO), a doua monedă este din vremea lui Mauriciu Tiberiu (Av. DN MAVRI... BERI...; Rv. M. ANNO, B XII; bătută la monetăria din Kyz(ikos).

12. — În anul 1953 a fost descoperită o monedă de bronz din timpul împăratului M. Antonin Piul — (Av. M. ANTONI... MAX...; Rv... XX, IMP V, COS III. Zeița Fortuna ținînd în mîna stîngă cornul abundenței).

13. — În diferite puncte de pe teritoriul satului, s-au găsit diferite monede antice. Dintre ele, 11 exemplare au fost strînse de prof. N. Moldoveanu și se păstrează în colecția școlii elementare din satul Greaca. Din această serie de monede, cea mai veche este o monedă de argint bătută pe insula Thasos, iar celelalte se înșiră începînd cu Hadrian și continuînd cu Antonin

Piul, Faustina, Claudiu pînă la Constans. O monedă de bronz datează din secolul XI sau XII. Seria celor 11 monede se încheie cu un triplu groș din timpul lui Sigismund al III-lea, regele Poloniei și cu o monedă turcească.

14. — În pădurea satului, pe locul numit La Țiritoare, se găsesc cioburi de vase și de strecurători. Dată incertă. Informația nu a fost verificată pe teren.

15. — În aceeași pădure sînt trei mîguri, care dovedesc că locul pe care au fost ridicate era pe timpuri stepă și de abia mai tîrziu a fost acoperit de pădure.

16. — Începînd de lîngă marginea de est a satului Prundu și pînă la Valea Morii, pe panta lînă a dealului, se află resturile unei întinse așezări din epoca orînduirii comunei primitive, suprapusă de resturile unei așezări din secolul al IV-lea e.n. Dintre fragmentele ceramice din ultima categorie, amintim un ciob din marginea lată a unui vas de provizii, de o formă caracteristică epocii respective.

17. — La nord de așezarea amintită mai sus, se găsesc resturile unei așezări din a doua epocă a fierului. Dintre cioburile adunate menționăm: fragmente din străchini cu buza răsfrîntă, lucrate din pastă cenușie. La vest de acest punct, în malul unei lutării, se observă cîteva gropi. În cuprinsul uneia dintre ele a fost descoperit mai demult un schelet, al cărui craniu se păstrează în colecția școlii elementare din satul Prundu. Dată incertă.

18. — La est de Valea Morii, pe marginea terasei inferioare a lacului Greaca, am aduna cîteva cioburi din a doua epocă a fierului.

19. — La aproximativ 150 m est de Valea Morii, la poalele dealului, se află rare fragmente ceramice din epoca feudală timpurie.

20. — La circa 500 m est de Valea Morii, am găsit rare fragmente ceramice din vase modelate în pastă amestecată cu pleavă. Cioburile datează din epoca neolitică timpurie. Alte cîteva piese culese de pe același loc datează din prima epocă a fierului.

21. — Pe locul numit Malul Molescului, de pe marginea terasei inferioare a lacului Greaca sînt secționare în mal cîteva gropi de bordeie și de bucate. Pămîntul care umple aceste gropi este amestecat cu o mare cantitate de cenușă și cioburi. Pe pantă, în dreptul unei gropi de bordei, am găsit o jumătate de vas. Gropile și materialele arheologice scoase din umplutura lor datează din a doua epocă a fierului.

22. — La est de sat și de locul numit Malul Molescului, pe un teren alăturat, am cules fragmente ceramice din epoca feudală timpurie.

23. — La est de punctul precedent, am adunat fragmente ceramice din a doua epocă a fierului.

24. — La circa 150 m est de locul amintit mai sus, am găsit, pe terasa inferioară a lacului Greaca, mai multe fragmente ceramice din epoca orînduirii comunei primitive.

25. — De la poalele terasei inferioare, la o distanță de aproximativ 180 m de același punct (nr. 23), am adunat fragmente ceramice de tip Boian (faza Giulești) și altele mai numeroase din a două epocă a fierului.

26. — În vecinătatea a două izvoare, la est de punctul anterior, am cules de la poalele dealului mai multe fragmente ceramice din prima epocă a fierului.

27. — La aproximativ 3 km spre est de satul Prundu, în punctul unde începe malul rîpos și scund al lacului Greaca, sînt cioburi din a doua epocă a fierului. Dintre ele amintim unul împodobit cu o proeminență aplicată și cu un brîu alveolar, în ghirlande.

28. — Pe teritoriul satului a fost descoperit izolat un topor de rocă dură. Este de tipul topoarelor lungi, cu gaură de înmănușare și cu ceafa aproape ascuțită. În secțiune transversală toporul are forma ovală. Dimensiunile lui sînt: lungime 19 cm, lățime maximă 6 cm. Se păstrează în colecția școlii elementare de la Greaca.

29. — Lîngă capătul sudic al «drumului lui Șerban Vodă» s-au descoperit mai demult fragmente ceramice și o oală mare cu buza groasă. Capacitatea acestui vas era de circa 4 deca. Informație neverificată.

30. — De-a lungul marginii terasei mijlocii, la vest de punctul precedent, am cules câteva fragmente ceramice atipice din epoca orînduirii comunei primitive și altele din a doua epocă a fierului.

Greaca, r. Oltenița.

31. — La vreo 100 m spre est de locul descoperirii de la nr. 27, de la poalele malului scund și răpos, am adunat cioburi din a doua epocă a fierului și unele din epoca feudală timpurie.

32. — Pe marginea terasei mijlocii a lacului Greaca, la 500 m vest de Valea Răstache, pe un mic pisc, am găsit rare fragmente ceramice din epoca feudală timpurie și două cioburi atipice din epoca istoriei nescrise.

33. — La vest de satul Greaca, pe marginea terasei superioare, la aproximativ 500 m spre răsărit de locul numit Păru, cu prilejul săpării unei gropi, au fost descoperite două vase de lut ars. Unul mare era culcat pe o parte, iar în interiorul lui se afla cel de al doilea vas mai mic.

Vasul mare a fost modelat la roată, în formă de borcan pîntecos cu buza răsfrîntă în afară. Datorită arderii, vasul a dobîndit culoarea roșcată. Pe partea superioară a umerilor s-a făcut drept ornament împrejurul vasului, o mică dungă în relief. Dimensiunile lui sînt: înălțimea 54,7 cm, diametrul la gură 27 cm.

Al doilea vas este un uclior piriform, cu buza răsfrîntă. Datorită arderii, vasul a dobîndit culoarea cenușie-vînată. Suprafața lui nu a fost ornamentată. Pe fund vasul are un inel. Toarta lui este supraînălțată. Dimensiunile lui sînt: înălțimea pînă la buză 14,8 cm; înălțimea pînă la vîrf al torții 15,7 cm. Diametrul gurii vasului este de 7,5 cm. Vasele descoperite datează din a doua epocă a fierului. Ele se păstrează în colecția școlii elementare din Greaca.

34. — Pe teritoriul satului, în cuprinsul uneia dintre așezările din a doua epocă a fierului, înșirate de-a lungul malului lacului Greaca, s-a găsit o toartă de amforă stampilată. Vasul a fost lucrat din pastă curățată cu grijă. Prin ardere a dobîndit culoarea roșie-cărămizie. Pe stampilă se poate citi numele *Drakontidas*. Sub literele ce redau acest nume, paralel cu el, este reprezentat, în relief, un caduceu. Toarta se păstrează în colecția școlii elementare din Greaca.

35. — La sud de sat, pe panta de vest, la gura văii Fintîinii, pe locul numit Malul lui Cruțescu, se află resturile a cel puțin două așezări omenești, suprapuse. În mal, stratul de cultură are mai mult de 1 m grosime. La baza depunerilor arheologice sînt resturi de chirpic ars, din pereți și unei locuințe de suprafață. Pe mal, am găsit câteva cioburi de aspect neolitic, care datează, probabil, din timpul culturii Gumelnița. Judecînd după un ciob găsit pe acel loc, rezultă că aici se află și materiale arheologice din prima epocă a fierului. O altă epocă documentată pe acest loc, prin picioare de vase lucrate cu mîna și prin inele de fund, este a doua epocă a fierului.

36. — Pe coasta de est a văii Fintîinii, la aproximativ 100 m nord-est de Malul lui Cruțescu, de la poalele malului, am adunat câteva fragmente ceramice atipice, din epoca orînduirii comunei primitive.

37. — În malul terasei inferioare a lacului Greaca, la circa 150 m est de valea Fintîinii, am găsit cioburi care datează din epoca de bronz sau din prima epocă a fierului.

38. — La o distanță de aproximativ 180 m spre est de aceeași vale, la poalele malului terasei inferioare, am cules cioburi din vase lucrate în pastă grosolană. Ele au fost ornamentate prin dungii în relief, trasate cu degetele pe pasta moale a vasului. După aspectul lor, datează din epoca neolitică (probabil din timpul culturii Gumelnița).

39. — În malul terasei inferioare, la circa 300 m de punctul de pescărie Greaca, sînt secționare câteva gropi pline de cenușă. Pe coastă, în dreptul gropilor, am adunat fragmente ceramice din epoca feudală timpurie. La aproximativ 50 m spre est de acest punct, am găsit un grup de cioburi similare. Socotesc că ambele puncte fac parte din același complex de locuire.

40. — La circa 500 m est de pescărie, din malul terasei inferioare, am cules câteva fragmente ceramice din a doua epocă a fierului.

41. — La o distanță de aproximativ 1000 m est de pescărie, am descoperit, pe o suprafață restrinsă de teren, un complex arheologic unitar. Prin formă și decor, fragmentele ceramice găsite acolo datează din epoca feudală timpurie. Printre cioburi sînt cîteva frînturi din buza unor vase în formă de borcan. Decorul de pe cioburi este liniar și ondulat. Un ciob provine dintr-un vas lucrat din pastă de culoare gălbuie.

42. — În apropiere de punctul precedent (la 500 m est) am găsit un alt complex din epoca feudală timpurie. Cioburile se găsesc în mal și pe coastă. Probabil că este vorba de o groapă de bordei. De pe coastă, am adunat cioburi din vase cenușii lucrate la roată și din borcane cu suprafața zgrunțuroasă. În funcție de aceste constatări, fragmentele ceramice adunate datează din secolul al IV-lea e.n.

43. — Într-un mal, la circa 700 m vest de punctul Slom, se păstrează o parte dintr-o groapă de mari dimensiuni, plină cu pămînt de culoare neagră. Din pămîntul de umplură al gropii s-au prăbușit pe pantă bucăți de chirpic ars, cu urme de nuiiele pe o parte și cu fățuială pe cealaltă parte. Din mal, am scos cioburi din a doua epocă a fierului.

44. — În rîpa terasei inferioare, la circa 400 m vest de locul numit Slom, se păstrează mai multe gropi secționare. Din umplutura lor au căzut și am scos cioburi ornamentate cu briuri alveolare. Buzuindu-ne pe pasta din care au fost lucrate vasele, le datăm în epoca de bronz sau în prima epocă a fierului.

45. — Între punctul Slom și căsuța de la est de acest punct, la circa 200 m vest de căsuță, am scos din malul terasei inferioare cioburi din a doua epocă a fierului. Dintre acestea, unele sînt de culoare cenușie și provin din vase lucrate la roată, iar altele sînt din pastă grosolană și au fost ornamentate cu briuri alveolare în relief.

46. — În preajma locului precedent, în maluri și pe coastă, am găsit numeroase fragmente ceramice din epoca neolitică. Cea mai mare parte dintre ele provin din vase care au fost modelate în lut amestecat cu pleavă. Ornamentarea fragmentelor ceramice adunate constă din dung paralele excizate, decor în formă de tablă de șah, triunghiuri mari excizate. O altă categorie ceramică este cea ornamentată prin caneluri fine. Prin forme și decor această ultimă categorie se aseamănă foarte mult cu ceramica de același fel din faza Bolintineanu. Materialele arheologice descoperite pe acest loc datează din epoca neolitică timpurie și anume din timpul culturii Boian (faza Giulești). La poalele malului, am găsit și un ciob de strachină, caracteristică olăriei folosite de purtătorii culturii Gumelnîța. Astfel, nu este exclus ca pe același loc să existe și resturile unei așezări din această vreme. Într-o porțiune de mal se observă și stratul de cultură, care are o grosime de aproximativ 2,30 m. La baza lui se află resturile arheologice din epoca neolitică, iar sub solul vegetal sînt urme materiale din a doua epocă a fierului.

Căscioarele, r. Oltenița.

47. — La 200 m est de locul Cuca, sînt cîteva gropi. Din pămîntul de umplură al acestora am scos fragmente ceramice din a doua epocă a fierului. Pe cîteva dintre ele se păstrează ca ornamente briuri alveolare în relief.

48. — În malurile terasei inferioare, la circa 500 m est de același loc, se află cîteva gropi. Din umplutura lor am adunat mai multe cioburi din prima epocă a fierului. De pe același teren am cules și cîteva fragmente ceramice din vase ce au fost modelate cu mîna din pastă amestecată cu pleavă. Pe unul dintre ele se păstrează resturile unui decor excizat. Așadar, aceste cioburi datează din timpul culturii Boian (faza Giulești).

49. — Spre răsărit de căsuțe, la o distanță de aproximativ 1500 m, în malurile terasei inferioare sînt secționare mai multe gropi din interiorul cărora am scos fragmente ceramice din a doua epocă a fierului.

50. — La est de pescăria de pe malul lacului Greaca, în dreapta drumului ce duce spre Căscioarele, în dreptul văii, am adunat cîteva cioburi din a doua epocă a fierului.

51. — Lîngă cotitura terasei inferioare a lacului Greaca, spre lacul Cătăloiul, la circa 50 m spre vest de ea, am descoperit cîteva cioburi din a doua epocă a fierului.
52. — Spre sud-est de Ostrovel, pe malul lacului Cătăloiul, la poalele dealului, am găsit o monedă turcească de argint perforată într-o parte. Orificiul dovedește că moneda a făcut parte dintr-o salbă sau a fost legată de degetul unui mort.
53. — Pe panta dealului, la sud de Ostrovel, am adunat numeroase fragmente ceramice. Ele datează de la începutul epocii de bronz și provin din vase ce au fost folosite de purtătorii culturii materiale Glina III. Dintre cioburi, numai unul singur poartă decorul gaură-buton, caracteristic acestei culturi.
54. — La poalele colțului terasei de la sud-vest de Ostrovel, am găsit mai multe fragmente ceramice și o fusaiolă din a doua epocă a fierului.
55. — Pe marginea terasei superioare, în preajma colțului situat la est de gura văii Cătăloiul, sînt rare cioburi atipice din epoca orînduirii comunei primitive.
56. — Lîngă păduricea situată la circa 500 m est de gura văii Cătăloiul, am descoperit multe cioburi din a doua epocă a fierului și cîteva din epoca feudală timpurie.
57. — De pe suprafața solului terasei superioare, la circa 150 m vest de Șuvița Hotarului, am cules mai multe cioburi din a doua epocă a fierului; dintre ele amintim un fragment de vas lucrat la roată, ciob care, datorită arderii a dobîndit culoarea cenușie.
58. — Lîngă Șuvița Hotarului, imediat la vest de ea, de pe marginea terasei superioare, am adunat cîteva fragmente ceramice din epoca feudală timpurie.
59. — În dreptul Șuviței Hotarului dintre satele Chirmogi și Căscioarele — pe teritoriul acestuia din urmă — pe terasa mijlocie se află resturile destul de bogate ale unei așezări din a doua epocă a fierului. Dintre fragmentele adunate amintim cioburile de vase lucrate la roată (strachini și strecurătoare). Tot acolo sînt cioburi de vase de provizii și de amfore. O serie de materiale datează din epoca feudală timpurie.
- Chirmogi, r. Oltenița.*
60. — Pe marginea terasei înalte a Dunării, lîngă coasta estică a Șuviței Hotarului, am descoperit numeroase fragmente ceramice din pastă amestecată cu cioburi pisate. Ornamentul de pe aceste cioburi este alcătuit din briuri în relief. Printre altele s-a găsit și o toartă groasă. Judecînd după compoziția pastei și după decor, materialul adunat datează, foarte probabil, din prima epocă a fierului.
61. — La o distanță de aproximativ 150 m spre est de Șuvița Hotarului, pe terasa inferioară, sînt numeroase fragmente ceramice din epoca feudală timpurie.
62. — Nu departe, la est de aceeași șuviță, se află Cișmeaua Mare. Pe panta terasei inferioare, imediat la est de cișmea, sînt cioburi din epoca feudală timpurie.
63. — La aproximativ 100 — 150 m spre est de Cișmeaua Mare, pe pantă, am găsit cioburi de la începutul epocii de bronz (cultura Glina III) și foarte multe fragmente ceramice din a doua epocă a fierului. Puțin mai departe spre est, în mal, este secționată groapa unui bordei din a doua epocă a fierului. Merită a fi menționat faptul că pe fundul gropii bordeiului este un strat de cochilii de scoici (Unio), care probabil a servit ca podea. De pe pantă am cules mai multe cioburi căzute din umplutura gropii bordeiului.
64. — Din malurile terasei inferioare, la circa 300 m est de Cișmeaua Mare, am scos mai multe fragmente ceramice din vase ce au fost lucrate din pastă amestecată cu pleavă. Aceste fragmente datează din epoca neolitică timpurie. De pe același teren am cules cîteva cioburi din epoca feudală timpurie.
65. — În malurile unei cariere de lut situate la circa 500 m est de cișmeaua amintită, se observă, secționată, o groapă de bordei. Bizuindu-ne pe decorul și compoziția pastei fragmentelor ceramice scoase din pămîntul de umplură al gropii bordeiului; putem spune că ele datează din a doua epocă a fierului.

66. — **Lîngă** o șuviță adîncă și oblică, pe marginea terasei inferioare, la circa 350 m vest de Șuvița lui Nicolae Popa, se găsesc cioburi din a doua epocă a fierului.
67. — La 50 m vest de șuvița menționată la punctul precedent, pe terasa inferioară, am adunat de la suprafața solului rare fragmente ceramice din epoca feudală timpurie.
68. — De pe marginea terasei inferioare, în dreptul aceleiași șuvițe, am găsit numeroase fragmente ceramice din a doua epocă a fierului.
69. — În apropiere se află resturile unei așezări din epoca neolitică a purtătorilor culturii Gumelnița. În cursul lucrărilor agricole au fost scoase la iveală bucăți de chirpic ars din pereții locuințelor și numeroase fragmente ceramice. Stratul de cultură este destul de bogat. Marginea de est a acestei așezări corespunde coastei apusene a Șuviței lui Vulpe.
70. — De-a lungul marginii terasei superioare, pe versantul de vest al Șuviței lui Vulpe, se găsesc resturile unei așezări din epoca de bronz și alte cîteva fragmente ceramice mai noi. Dintre acestea din urmă este caracteristică o margine de borcan fără toartă, din epoca feudală timpurie.
71. — La est de Șuvița lui Vulpe, în imediata ei apropiere, de pe marginea terasei inferioare, am adunat fragmente ceramice din a doua epocă a fierului.
72. — La circa 200 m vest de Șuvița lui Iorgulescu, lîngă marginea terasei superioare a Dunării, am descoperit resturile unui mormînt de incinerare din a doua epocă a fierului. Din inventarul lui am adunat cioburi dintr-o urnă de formă tronconică, înaltă, ornamentată printr-un briu alveolar în relief. Pe același loc ca și cioburile, erau împrăștiate oasele arse ale celui incinerat. Împreună cu cioburile urnei mai era un hîrb dintr-un alt vas, probabil de ofrandă. Vasul-urnă, prin formă și decor, se aseamănă cu vasele similare descoperite la Piscul Crăsani.
73. — Pe un mic pisc de pe coasta de vest a Șuviței lui Iorgulescu și în malul terasei superioare sînt secționare cîteva gropi. În pămîntul de umplură al acestora și la suprafața solului am găsit destul de multe cioburi din timpul culturii Gumelnița.
74. — Pe marginea terasei superioare a Dunării, la aproximativ 1 km vest de sat, în unele maluri, sînt secționare cîteva gropi de mici dimensiuni. În pămîntul de umplură al gropilor am găsit cioburi din a doua epocă a fierului. Amintim unul, dintr-un vas lucrat la roată din pastă, care, datorită arderii, a dobîndit culoarea cenușie.
75. — Lîngă marginea de vest a cimitirului de pe coastă am găsit într-un mal cîteva fragmente ceramice din vase ce au fost lucrate cu mîna, din lut amestecat cu multă pleavă. Ele datează din epoca neolitică timpurie. În același loc este un cimitir feudal. În groapa unui mormînt, în afară de osemintele scheletului, se văd resturi de lemn putred dintr-un sicriu. Ele dovedesc că acest cimitir este destul de recent.
76. — Prin anii 1921—1922, în grădina școlii elementare din sat, a fost descoperit un vas de lut ars. În interiorul lui se aflau monede vechi de argint. Monedele erau mărișoare și destul de groase. Prin grija directorului de atunci al școlii, acest tezaur monetar a fost dăruit Muzeului național de anticități.
77. — Lîngă fîntina din vecinătatea gospodăriei lui Marin Cîrlig, în anul 1948, a fost descoperit un vas de lut ars de culoare roșie. Vasul era înalt de circa 0,80 m și avea diametrul maxim de 0,70 m. O bucată din toarta masivă a aceluia vas se păstrează în colecția școlii elementare din satul Chirnoși. După aspectul și pasta toartei, vasul datează de pe la sfîrșitul celei de a doua epoci a fierului.
78. — La nord-est de sat, în lunca Argeșului, la est de Fîntina lui Trache, pe un mic grind din vecinătatea unei alpii vechi a rîului, sînt cioburi din a doua epocă a fierului.
79. — Pe coasta de deal situată la nord-vest de satul Chirnoși, la hotarul dintre teritoriul acestui sat și lotul satului Clătești, am adunat mai multe fragmente ceramice de mici dimensiuni. După tehnica lucrului ele datează probabil din epoca de bronz.

Valea Popii, r. Oltenița.

80. — La aproximativ 200 m sud-est de sat, prin 1935, au fost găsite în pământ două obiecte de bronz. Acestea aveau forma unor toporașe lungi de circa 0,15 m. Între timp, obiectele s-au pierdut. Ele ar putea data din epoca de bronz și eventual ar fi de pus în legătură cu așezarea amintită mai sus.

81. — În malul terasei inferioare a râului Argeș, lângă marginea de nord-vest a satului, sînt secționate mai multe gropi de bordeie. De la poalele malului am adunat o serie de fragmente ceramice, care, judecînd după tehnica lucrului, datează cu probabilitate din epoca de bronz.

Coadele, r. Oltenița.

82. — Pe marginea terasei Argeșului, în dreptul limitei de sud-vest a satului, sînt rare fragmente ceramice care datează, probabil, din epoca de bronz.

83. — Pe coasta de nord-vest a văii, pe fundul căreia se află o baltă, lângă marginea terasei înalte a Argeșului, sînt rare fragmente ceramice, atipice, din epoca orînduirii comune primitive.

84. — Pe versantul sîdic al șuviței din dreptul cimitirului acestui sat, se găsesc cioburi din a doua epocă a fierului. Tot acolo, sînt bucăți de chirpic ars din locuințele așezării. Dintre fragmentele ceramice adunate, amintim unul de culoare cenușie, dintr-un vas lucrat la roată.

85. — La sud de Șuvița Drumul, Mare, la suprafața solului, am adunat cioburi atipice. Se găsesc numeroase fragmente ceramice din a doua epocă a fierului.

Radovanu, r. Oltenița.

86. — La poalele pantei de nord a primei șuvițe, care este situată la nord-vest de Șuvița Ghergălău, sînt numeroase fragmente ceramice din a doua epocă a fierului. Multe dintre ele provin din vase ce au fost lucrate la roată. Am găsit și cîteva fragmente de picioare de fructiere și o serie de cioburi din străchini cu marginea răsfrîntă în afară.

87. — La sud de Șuvița Drumul, Mare, la suprafața solului, am adunat cioburi atipice.

Între satele Radovanu și Crivăț, în dreptul bălții Giroaia, pe marginea terasei înalte a Argeșului, se află o movilă. O mare parte din ea a căzut în jos pe rîpă, odată cu malul pe care a fost ridicată.

★

În colecția școlii elementare din satul Băneasa, r. Giurgiu, reg. București, se păstrează o măsea de *Elephas antiquus* sau *meridionalis*. Această măsea a fost descoperită într-o carieră de nisip, de lângă satul Frasinu, în luna iulie 1952.

★

Prin cercetările arheologice pe care le-am efectuat în limitele regiunii descrise la începutul expunerii, am căutat să cunoaștem cît mai multe puncte izolate și așezări omenești din toate epocile istoriei vechi a regiunii. În acest scop, am hotărît să urmăm un itinerar de-a lungul teraselor Dunării și Argeșului, fără a ne abate în văile laterale, care rămîn a fi cercetate cu alt prilej. În cursul perieghzei, am străbătut pe jos întreaga regiune, cercetînd fiecare punct cu urme de locuire, pe care l-am putut descoperi. De la învățătorii școlilor din localitățile vizitate, am cules toate informațiile arheologice pe care le cunoșteau și am căutat, în limita posibilităților, să le verificăm la fața locului, ceea ce nu am reușit să facem în unele cazuri, datorită distanței mari la care se aflau punctele respective. În școlile vizitate, am discutat cu învățătorii și, i-am îndemnat să cunoască mediul arheologic al regiunii înconjurătoare, lămurindu-i asupra obligației pe care o au de a informa conducerea Muzeului național de

Legenda

- | | |
|----------------------|--------------------------|
| ○ Cultura Boian | □ Prima epocă a fierului |
| ● Gumelnița | ■ A doua |
| △ „ Clina III | ◆ Epoca feudală timpurie |
| ▲ Ier | ◇ feudală |
| ▽ Epoca de bronz | ⊠ Descoperiri monetare |
| ⊕ Datare incertă | |
| ✱ Locul descoperirii | |

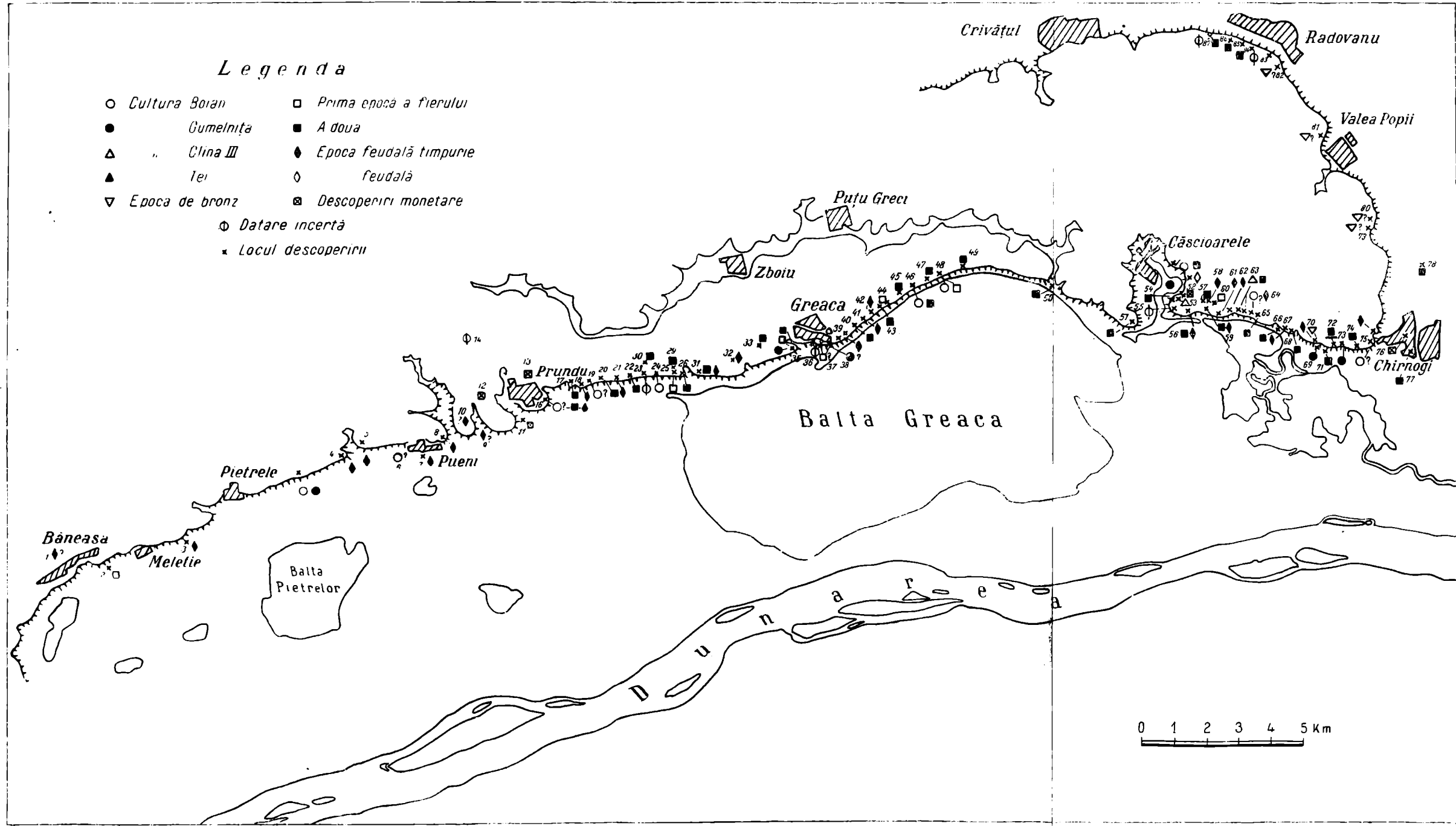


Fig. 1— Harta descoperirilor arheologice din preajma lacului Greaca.

Biblioteca Muzeului de Istorie
al
TRANSILVANIEI
INV.

antichități, despre orice descoperiri arheologice s-ar face pe teritoriul satului în care își duc ei munca sau în satele vecine, pentru ca, pe baza informațiilor lor, să se poată lua măsurile de rigoare.



Materialele descoperite datează dintr-o perioadă de timp ce se întinde începînd din epoca neolitică timpurie și terminînd în plină epocă feudală. Numărul descoperirilor, care este relativ mare, dovedește că în regiune sînt condiții naturale ce au permis oamenilor din toate timpurile să-și ridice așezări pe diferitele terase ale fluviului, în preajma lacului Greaca și lîngă diferite izvoare. Din punct de vedere arheologic, mai bogată este regiunea teraselor Dunării cuprinsă între satele Căscioarele și Chirmogi, unde numai în cursul acestor cercetări am descoperit douăzeci și două de puncte locuite în antichitate. Mai săracă în descoperiri arheologice, este regiunea dintre satele Băneasa și Pueni, care fapt se datorește mai ales lipsei izvoarelor.



Rezultatele destul de rodnice ale cercetărilor de suprafață din regiunea cuprinsă între satele Băneasa și Radovanu au dus, în oarecare măsură, la îmbogățirea hărții arheologice a țării. Aprofundarea cunoașterii materialelor din fiecare epocă în parte ne va ajuta să știm modul de trai și densitatea populației dintr-o anumită epocă. Pentru atingerea acestui scop, este nevoie de o cercetare atentă de laborator a materialelor adunate, și de o cunoaștere amănunțită, din punct de vedere arheologic, a regiunii.

EUG. COMȘA

ОБЪЯСНЕНИЕ РИСУНКОВ

Рис. 1. — Карта археологических находок вблизи озера Гряка.

EXPLICATION DES FIGURES

Fig. 1. — Carte des découvertes archéologiques faites à proximité du lac Greaca.

